Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 14. marca 2024*

„Neizpolnitev obveznosti države – Postopek z zamudno sodbo – Sporazum o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo – Člen 127(1) – Prehodno obdobje – Pristojnost Sodišča – Sodba Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) – Izvrševanje arbitražne odločbe o plačilu odškodnine – Sklep Evropske komisije, s katerim je bilo ugotovljeno, da je to plačilo državna pomoč, ki ni združljiva z notranjim trgom – Člen 4(3) PEU – Lojalno sodelovanje – Obveznost prekinitve postopka – Člen 351, prvi odstavek, PDEU – Mednarodni sporazum med državami članicami in tretjimi državami, sklenjen pred datumom pristopa k Uniji – Konvencija o reševanju investicijskih sporov med državami in državljani drugih držav (ICSID) – Uporaba prava Unije – Člen 267 PDEU – Nacionalno sodišče, ki odloča na zadnji stopnji – Obveznost predložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe Sodišču – Člen 108(3) PDEU – Začasni odlog izvajanja pomoči“

V zadevi C-516/22,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 258 PDEU, vložene 29. julija 2022,

Evropska komisija, ki jo zastopajo L. Armati, P.-J. Loewenthal in T. Maxian Rusche, agenti,

tožeča stranka,

proti

Združenemu kraljestvu Velika Britanija in Severna Irska, ki ga zastopa M. S. Fuller, agent,

tožena stranka,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi E. Regan (poročevalec), predsednik senata, Z. Csehi, M. Ilešič, I. Jarukaitis in D. Gratsias, sodniki,

generalni pravobranilec: N. Emiliou,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

* Jezik postopka: angleščina.

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 9. novembra 2023

izreka naslednjo

Sodbo

1 Evropska komisija s tožbo Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska s sodbo Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) z dne 19. februarja 2020 v zadevi Micula v Romania (v nadaljevanju: zadevna sodba) ni izpolnilo obveznosti iz člena 4(3) PEU ter člena 108(3), člena 267, prvi in tretji odstavek, in člena 351, prvi odstavek, PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (v nadaljevanju: sporazum o izstopu), sprejetega 17. oktobra 2019.

Pravni okvir

Pravo Unije

2 Sporazum o izstopu, ki je bil v imenu Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (ESAE) odobren s Sklepom Sveta (EU) 2020/135 z dne 30. januarja 2020 (UL 2020, L 29, str. 1), je v skladu s svojim členom 185 začel veljati 1. februarja 2020.

3 Člen 2(e) Sporazuma o izstopu določa:

„V tem sporazumu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[…]

(e) ‚prehodno obdobje' pomeni obdobje iz člena 126."

4 Člen 86 tega sporazuma, naslovljen „Zadeve, ki tečejo pred Sodiščem Evropske unije", v odstavku 2 in 3 določa:

„Sodišče Evropske unije ostane pristojno za predhodno odločanje o zadevah na predloge sodišč Združenega kraljestva, ki so bili vloženi pred koncem prehodnega obdobja."

5 Člen 87 navedenega sporazuma, naslovljen „Nove zadeve pred Sodiščem", v odstavku 1 določa:

„Če Evropska komisija meni, da Združeno kraljestvo pred koncem prehodnega obdobja ni izpolnilo katere izmed svojih obveznosti na podlagi Pogodb ali četrtega dela tega sporazuma, lahko v štirih letih po koncu prehodnega obdobja zadevo predloži Sodišču Evropske unije v skladu z zahtevami iz člena 258 PDEU oziroma drugega pododstavka člena 108(2) PDEU. Za take zadeve je pristojno Sodišče Evropske unije."

6 Člen 126 istega sporazuma, naslovljen „Prehodno obdobje", določa:

„Prehodno obdobje oziroma obdobje izvajanja se začne na datum začetka veljavnosti tega sporazuma in konča 31. decembra 2020."

7 Člen 127 Sporazuma o izstopu, naslovljen „Obseg prehoda“, določa:

„1. Če ni s tem sporazumom določeno drugače, se v prehodnem obdobju za Združeno kraljestvo in v njem uporablja pravo Unije.

[…]

3. V prehodnem obdobju ima pravo Unije, ki se uporablja na podlagi odstavka 1, enake pravne učinke v zvezi z Združenim kraljestvom in v njem kot v Uniji in njenih državah članicah ter se razlaga in uporablja v skladu z enakimi metodami in splošnimi načeli, kot se uporabljajo v Uniji.

[…]

6. Če ni s tem sporazumom določeno drugače, se v prehodnem obdobju vsa sklicevanja na države članice v pravu Unije, ki se uporablja na podlagi odstavka 1, med drugim tudi kot ga izvajajo in uporabljajo države članice, razumejo, kot da vključujejo Združeno kraljestvo.“

Mednarodno pravo

Konvencija ICSID

8 Konvencija o reševanju investicijskih sporov med državami in državljani drugih držav, sklenjena 18. marca 1965 v Washingtonu (v nadaljevanju: konvencija ICSID), ki je za Združeno kraljestvo začela veljati 18. januarja 1967 in za Romunijo 12. oktobra 1975, v členu 53(1) določa:

„Arbitražna odločba je za stranke obvezujoča in ne more biti predmet nobene pritožbe ali drugega pravnega sredstva razen tistih, ki so predvideni v tej konvenciji. Vsaka stranka mora izvršiti arbitražno odločbo v skladu z njenimi pogoji […].“

9 Člen 54(1) te konvencije določa:

„Vsaka država pogodbenica prizna vsako odločbo, sprejeto na podlagi te konvencije, za obvezujočo in finančne obveznosti, naložene z odločbo, uveljavi na svojem ozemlju kot pravnomočno sodbo sodišča v zadevni državi. […]“

10 Člen 64 navedene konvencije določa:

„Vsi spori med državami pogodbenicami glede razlage ali uporabe te konvencije, ki ne bi bili rešeni sporazumno, se na zahtevo katere koli stranke v sporu predložijo Meddržavnemu sodišču, razen če se zadevne države dogovorijo o drugačnem načinu reševanja.“

11 Člen 69 iste konvencije določa:

„Vsaka država pogodbenica mora sprejeti potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za uveljavitev določb te konvencije na svojem ozemlju.“

DSN

12 Dvostranski sporazum o naložbah, sklenjen 29. maja 2002 med vlado Kraljevine Švedske in Romunijo, za spodbujanje in medsebojno zaščito naložb (v nadaljevanju: DSN), ki je začel veljati 1. aprila 2003, v členu 2(3) določa:

„Vsaka pogodbenica vselej zagotovi pošteno in enakopravno obravnavo naložb vlagateljev iz druge pogodbenice ter teh vlagateljev ne ovira s samovoljnimi ali diskriminatornimi ukrepi pri vodenju, upravljanju, vzdrževanju, uporabi, uživanju ali odsvojitvi teh naložb […].“

13 Člen 7 DSN določa, da spore med vlagatelji in državami podpisnicami rešuje zlasti arbitražno sodišče, ki uporablja konvencijo ICSID.

Dejansko stanje

Arbitražni postopek

14 Romunija je 22. februarja 2005 zaradi pristopa k Evropski uniji preklicala regionalno shemo pomoči za naložbe v obliki davčnih spodbud (v nadaljevanju: zadevna shema pomoči).

15 Ioan in Viorel Micula, švedska državljana, ter družbe European Food SA, Starmill SRL in Multipack SRL (v nadaljevanju: vlagatelji), nad katerimi imata nadzor, so 28. julija 2005 v skladu s členom 7 DSN predlagali ustanovitev arbitražnega sodišča na podlagi konvencije ICSID, da bi dobili odškodnino za škodo, ki naj bi jim nastala zaradi preklica zadevne sheme pomoči, do katere so bili upravičeni pred tem preklicem.

16 Arbitražno sodišče je z arbitražno odločbo z dne 11. decembra 2013 (v nadaljevanju: arbitražna odločba), izdano po pristopu Romunije k Uniji 1. januarja 2007, ugotovilo, da je Romunija s preklicem zadevne sheme pomoči kršila legitimna pričakovanja vlagateljev, da bodo zadevne davčne spodbude na voljo do 31. marca 2009, ni delovala pregledno, ker vlagateljev ni pravočasno obvestila, in ni zagotovila poštene in enakopravne obravnave njihovih naložb v smislu člena 2(3) DSN. Zato je arbitražno sodišče Romuniji naložilo, naj vlagateljem iz naslova odškodnine plača 791.882.452 romunskih levov (RON) (približno 178 milijonov EUR), pri čemer je bil ta znesek določen predvsem ob upoštevanju škode, ki naj bi vlagateljem nastala v obdobju od 22. februarja 2005 do 31. marca 2009.

17 Vlagatelji od leta 2014 želijo doseči priznanje in izvršitev arbitražne odločbe v Belgiji, Franciji, Luksemburgu, na Švedskem, v Združenem kraljestvu in Združenih državah Amerike. Komisija je intervenirala v vseh teh postopkih, da bi nasprotovala temu.

Postopek pred Komisijo

18 Komisija je 26. maja 2014 sprejela Sklep C(2014) 3192 final (Državna pomoč SA.38–517 (2014/NN) – Romunija – Arbitražna odločba o zadevi Micula proti Romuniji z dne 11. decembra 2013 – Odredba o začasnem odlogu pomoči) (v nadaljevanju: odredba o začasnem odlogu), s katerim je od Romunije zahtevala, naj nemudoma ustavi vse ukrepe, ki bi lahko

pripeljali do izvedbe ali izvršitve arbitražne odločbe, saj naj bi taki ukrepi pomenili nezakonito državno pomoč, dodeljeno v nasprotju s členom 108(3) PDEU, in sicer dokler Komisija ne sprejme dokončnega sklepa o združljivosti tega ukrepa z notranjim trgom.

19 Komisija je 1. oktobra 2014 sprejela Sklep 2014/C 393/03 (Državne pomoči – Romunija – Državna pomoč SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN) – Izvajanje arbitražne odločbe v zadevi Micula proti Romuniji z dne 11. decembra 2013 – Poziv k predložitvi pripomb na podlagi člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL 2014, C 393, str. 27) (v nadaljevanju: sklep o začetku postopka), s katerim je Romunijo obvestila o začetku formalnega postopka preiskave iz člena 108(2) PDEU v zvezi z delno izvršitvijo arbitražne odločbe s strani Romunije leta 2014 in z vsakršno nadaljnjo izvedbo ali izvršitvijo te odločbe.

20 Komisija je 30. marca 2015 sprejela Sklep (EU) 2015/1470 z dne 30. marca 2015 o državni pomoči SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN) Romunije – Arbitražna odločba o zadevi Micula proti Romuniji z dne 11. decembra 2013 (UL 2015, L 232, str. 43) (v nadaljevanju: dokončni sklep).

21 Pod naslovom „Uporaba pravil o državni pomoči ne vpliva na pravice in obveznosti, zaščitene s členom 351 Pogodbe“ je v točkah od 126 do 129 tega sklepa, ki v bistvu ustrezajo točkam od 51 do 54 sklepa o začetku postopka, navedeno:

> „(126) Člen 351 [PDEU] določa, da ‚[d]oločbe Pogodb ne vplivajo na pravice in obveznosti, ki izhajajo iz sporazumov med eno ali več državami članicami na eni strani ter eno ali več tretjimi državami na drugi strani, sklenjenih […] za države, ki pristopajo, pred datumom njihovega pristopa‘. V obravnavani zadevi se tožniki zanašajo na pravice in obveznosti, ki so opredeljene v bilateralni investicijski pogodbi.
>
> (127) Iz besedila člena 351 [PDEU] je razvidno, da ta v obravnavani zadevi ne velja, saj gre pri bilateralni investicijski pogodbi za pogodbo, ki je sklenjena med dvema državama članicama Unije, Švedsko in Romunijo, in ne za pogodbo ‚med eno ali več državami članicami na eni strani ter eno ali več tretjimi državami na drugi strani‘. Zato uporaba zakonodaje o državni pomoči v obravnavani zadevi ne vpliva na pravice in obveznosti, zaščitene s členom 351 [PDEU].
>
> (128) V zvezi s tem Komisija opozarja, da se po pravu Unije za bilateralne investicijske pogodbe med državami članicami EU in za bilateralne investicijske pogodbe, sklenjene med državo članico Unije in tretjo državo, uporabljajo drugačna pravila. Za bilateralne investicijske pogodbe med državami članicami EU Komisija meni, da so v nasprotju s pravom Unije in nezdružljive z določbami Pogodb Unije, zato bi se morale šteti za neveljavne. […]
>
> (129) Romunija je tudi pogodbenica [konvencije ICSID], h kateri je pristopila pred pristopom k Uniji. Vendar ker ni v bilateralno investicijsko pogodbo, ki je predmet obravnavane zadeve, vključena nobena tretja država, ki je pogodbenica konvencije ICSID, člen 351 [PDEU] za to zadevo ni pomemben.“

22 Dokončni sklep v členu 1 izreka določa, da plačilo odškodnine, dodeljene z arbitražno odločbo, enotnemu gospodarskemu subjektu, ki ga sestavljajo investitorji, družbe European Drinks, Rieni Drinks, Scandic Distilleries, Transilvania General Import-Export in West Leasing International, pomeni „državno pomoč“ v smislu člena 107(1) PDEU, ki ni združljiva z notranjim trgom.

23 Romunija v skladu s členom 2 tega sklepa ne sme izplačati nobene nezdružljive pomoči iz člena 1 navedenega sklepa in mora izterjati pomoči, ki so že bile izplačane subjektom, ki sestavljajo ta enotni gospodarski subjekt, ter vse pomoči, izplačane tem subjektom, ki niso bile priglašene Komisiji na podlagi člena 108(3) PDEU, oziroma vse pomoči, izplačane po datumu sprejetja tega sklepa.

Postopek pred sodišči Unije

24 Splošno sodišče je s sodbo z dne 18. junija 2019, European Food in drugi/Komisija (T-624/15, T-694/15 in T-704/15, EU:T:2019:423), dokončni sklep v celoti razglasilo za ničen, v bistvu zato, ker Komisija *ratione temporis* ni bila pristojna za njegovo sprejetje na podlagi člena 108 PDEU (v nadaljevanju: sodba Splošnega sodišča).

25 Natančneje, Splošno sodišče je v točkah 91 in 92 te sodbe presodilo, da je Komisija, ker glede zneskov, ki jih je treba izterjati, ni razlikovala med zneski, ki se nanašajo na obdobje pred pristopom Romunije k Uniji, in tistimi, ki se nanašajo na obdobje po tem pristopu, prekoračila svoje pristojnosti na področju nadzora državnih pomoči, ker je pristojnosti, ki jih ima na podlagi člena 108 PDEU, retroaktivno uporabila za dejstva iz obdobja pred navedenim pristopom in da zato Komisija plačila odškodnine, dodeljene z arbitražno odločbo, ni mogla opredeliti kot „državno pomoč“ v smislu člena 107(1) PDEU.

26 Poleg tega je Splošno sodišče v točkah od 98 do 111 navedene sodbe presodilo, da se pravo Unije *ratione temporis* ne uporablja in da Komisija ni bila pristojna na podlagi člena 108 PDEU, zato je dokončni sklep ob neobstoju razlikovanja med zneski, ki jih je treba izterjati, glede na to, ali se nanašajo na obdobje pred zadevnim pristopom ali po njem, nezakonit v delu, v katerem je z njim dodelitev navedene odškodnine vsaj za obdobje pred začetkom veljavnosti prava Unije v Romuniji opredeljena kot „prednost“ in „državna pomoč“ v smislu člena 107(1) PDEU.

27 Komisija je 27. avgusta 2019 pri Sodišču vložila pritožbo, s katero je predlagala razveljavitev sodbe Splošnega sodišča.

Postopek pred sodišči Združenega kraljestva

28 Arbitražna odločba je bila 17. oktobra 2014 registrirana pri High Court of England and Wales (višje sodišče (Anglija in Wales), Združeno kraljestvo) na podlagi določb Arbitration (International Investment Disputes) Act 1966 (zakon o arbitraži in sporih glede mednarodnih naložb iz leta 1966)), s katerim se v Združenem kraljestvu izvaja konvencija ICSID.

29 Navedeno sodišče je 20. januarja 2017 zavrnilo predlog Romunije za razveljavitev te registracije. Izvršitev arbitražne odločbe pa je zadržalo do zaključka postopka pred sodišči Unije.

30 Court of Appeal (pritožbeno sodišče, Združeno kraljestvo) je 27. julija 2018 razsodilo, da na podlagi načela lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) PEU sodišča Združenega kraljestva ne smejo odrediti takojšnje izvršitve arbitražne odločbe, dokler sklep Komisije Romuniji prepoveduje plačilo odškodnine, dodeljene s to odločbo. To sodišče je na tej podlagi zavrnilo pritožbo, ki so jo vlagatelji vložili zoper zadržanje izvršitve navedene odločbe, ki ga je odredilo prvonavedeno sodišče.

31 Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) je 19. februarja 2020 z zadevno sodbo naložilo izvršitev arbitražne odločbe. Komisija je v tem postopku sodelovala kot intervenientka.

Zadevna sodba

32 Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) je z zadevno sodbo v točkah od 41 do 57 te sodbe najprej zavrnilo tožbeni razlog, s katerim so vlagatelji trdili, da sodišča Združenega kraljestva zaradi sodbe Splošnega sodišča na podlagi obveznosti lojalnega sodelovanja niso več zavezana zadržati izvršitve arbitražne odločbe. V zvezi s tem je navedeno sodišče v točki 56 te sodbe presodilo, da ga skrbi tveganje nasprotujočih si odločb o isti stvari med istimi strankami; da ne more ugotoviti, da skoraj ni tveganja za kolizijo med navedenimi določbami; da če bi se to tveganje uresničilo, bi to posledično znatno oviralo uporabo prava Unije; in da dejstvo, da Sodišče obravnava pritožbo v zvezi z zadevo, načeloma zadošča za nastanek obveznosti lojalnega sodelovanja.

33 Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) pa je v točkah od 58 do 118 zadevne sodbe, nasprotno, ugodilo tožbenemu razlogu, s katerim so vlagatelji trdili, da se člen 351, prvi odstavek, PDEU uporablja za obveznosti, ki jih ima Združeno kraljestvo na podlagi konvencije ICSID, tako da zanje ne veljajo zavezujoči učinki prava Unije. Po mnenju navedenega sodišča je treba za ugotovitev, ali se ta določba uporablja v konkretnem primeru, razložiti zadevni prejšnji mednarodni sporazum, da bi se preučilo, ali ta zadevni državi članici nalaga obveznosti, katerih izpolnitev lahko zahtevajo tretje države, ki so njegove pogodbenice.

34 V obravnavanem primeru pa naj bi bilo jasno, da obveznost, da izvrši arbitražno odločbo na podlagi členov 54 in 69 konvencije ICSID, za Združeno kraljestvo ne velja le glede Kraljevine Švedske, ampak tudi glede vseh drugih držav pogodbenic te konvencije, in to iz naslednjih razlogov, navedenih v točkah od 104 do 107 zadevne sodbe:

– prvič, ureditev iz konvencije ICSID naj bi temeljila na medsebojnem zaupanju in naj bi bila odvisna od sodelovanja vseh držav pogodbenic ter od spoštovanja pravil, ki jih določa ta konvencija;

– drugič, iz členov 53, 54 in 69 konvencije ICSID naj bi izhajalo, da za obveznosti, ki jih določa, ni nobenega pridržka in da ima vsaka država pogodbenica na voljo pravno sredstvo iz člena 64 te konvencije;

– tretjič, iz cilja, ki mu sledi konvencija ICSID, naj bi bilo razvidno, da obstaja mreža obveznosti vzajemne izvršitve, od katere država pogodbenica ne more izrecno odstopiti in ki, če se temu odpove, breme izvršitve prenese v drugo državo pogodbenico;

– četrtič, iz pripravljalnih dokumentov naj bi bilo razvidno, da če država pogodbenica krši obveznosti, ki jih ima na podlagi konvencije ICSID, lahko druge države pogodbenice sprejmejo ustrezne ukrepe.

35 Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) meni, da se obveznost lojalnega sodelovanja v obravnavanem primeru ne uporablja, zato se sodišča Združenega kraljestva niso dolžna odpovedati odločanju o učinkih konvencije ICSID tako, da bi

do izida postopka, ki poteka pred sodišči Unije, prekinila nacionalni postopek, ali tako, da bi Sodišču predložila vprašanje za predhodno odločanje, in sicer iz naslednjih razlogov, navedenih v točkah od 112 do 114 zadevne sodbe:

– prvič, v okviru prava Unije sodišča Unije naj ne bi bila edina pristojna za vprašanja o obstoju in obsegu obveznosti, ki izhajajo iz prejšnjih sporazumov na podlagi člena 351, prvi odstavek, PDEU. Takih vprašanj naj ne bi urejalo pravo Unije, zato Sodišče pri njihovi obravnavi naj ne bi bilo v boljšem položaju kot nacionalno sodišče;

– drugič, vprašanje, ki so mu ga vlagatelji predložili na podlagi člena 351 PDEU, naj ne bi bilo povsem enako kot tista, predložena sodiščem Unije. Pred zadnjenavedenimi naj bi namreč vlagatelji med drugim trdili, da člen 351 PDEU zagotavlja prednost predhodnim mednarodnim obveznostim Romunije, ki izhajajo iz DSN in člena 53 konvencije ICSID. V nasprotju s tem pa naj bi se v okviru postopka, začetega v Združenem kraljestvu, postavljalo pravno vprašanje obveznosti Združenega kraljestva glede izvajanja konvencije ICSID ter priznavanja in izvrševanja arbitražne odločbe na podlagi členov 54 in 69 konvencije ICSID. To vprašanje naj bi bilo specifično za spor, ki je nastal v Združenem kraljestvu, zato naj pred sodišči Unije še ni bilo obravnavano;

– tretjič, malo verjetno naj bi bilo, da bi sodišča Unije obravnavala uporabo člena 351, prvi odstavek, PDEU za obveznosti iz konvencije ICSID, sprejete pred pristopom Romunije k Uniji, v zvezi z arbitražno odločbo. Splošno sodišče naj ne bi odločilo o tožbenem razlogu, ki se nanaša na kršitev člena 351, prvi odstavek, PDEU, zato naj bi bila pritožba, o kateri odloča Sodišče, omejena na druga vprašanja. Zato, če bi bila pritožba zavrnjena, sodišče Unije ne bi preučilo vprašanja uporabe člena 351, prvi odstavek, PDEU. Če pa bi bilo pritožbi ugodeno, bi bila zadeva vrnjena v razsojanje Splošnemu sodišču, tako da bi sodišče Unije lahko preučilo to vprašanje, kar zadeva obveznosti Romunije.

Predhodni postopek

36 Komisija je 3. decembra 2020 Združenemu kraljestvu poslala uradni opomin v zvezi z zadevno sodbo, s katerim mu je očitala kršitev člena 4(3) PEU, člena 108(3), člena 267, prvi in tretji odstavek, ter člena 351, prvi odstavek, PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu.

37 Združeno kraljestvo je na ta uradni opomin odgovorilo z dopisom z dne 1. aprila 2021, v katerem je prerekalo vse kršitve, ki jih je očitala Komisija.

38 Ker je Komisija menila, da trditve iz tega odgovora ne zadostujejo za spremembo njene analize, je 15. julija 2021 Združenemu kraljestvu poslala obrazloženo mnenje, v katerem je ugotovila, da je Združeno kraljestvo zaradi zadevne sodbe kršilo določbe, navedene v njenem uradnem opominu.

39 Združeno kraljestvo je z dopisom z dne 23. avgusta 2021 Komisijo zaprosilo za podaljšanje roka, določenega za odgovor na to obrazloženo mnenje, ki mu je bilo odobreno. Vendar Združeno kraljestvo nazadnje na navedeno obrazloženo mnenje ni odgovorilo.

Razvoj dogodkov po obrazloženem mnenju

40 Sodišče je s sodbo z dne 25. januarja 2022, Komisija/European Food in drugi (C-638/19 P, EU:C:2022:50), razveljavilo sodbo Splošnega sodišča, ker je, kot je razvidno iz točk od 115 do 136 te sodbe Sodišča, Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je ugotovilo, da Komisija *ratione temporis* ni bila pristojna za sprejetje dokončnega sklepa na podlagi člena 108 PDEU, saj je bila pravica do državne pomoči, na katero se nanaša ta sklep, pridobljena z arbitražno odločbo po pristopu Romunije k Uniji. Sodišče je v točkah od 137 do 145 iste sodbe dodalo, da je Splošno sodišče poleg tega napačno uporabilo pravo tudi s tem, da je razsodilo, da sodba z dne 6. marca 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158), v obravnavani zadevi ni upoštevna, saj je sistem pravnih sredstev, določen s Pogodbama EU in DEU, od tega pristopa nadomestil zadevni arbitražni postopek. Sodišče je zadevo vrnilo Splošnemu sodišču, da to odloči o tožbenih razlogih in trditvah, ki so mu bili predloženi, o katerih Sodišče ni odločalo. Ta zadeva, vpisana pod številkami T-624/15 RENV, T-694/15 RENV in T-704/15 RENV, še poteka pred Splošnim sodiščem.

41 Sodišče je s sklepom z dne 21. septembra 2022, Romatsa in drugi (C-333/19, EU:C:2022:749), v točkah 42 in 43 tega sklepa razsodilo, da iz sodb z dne 6. marca 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158), in z dne 25. januarja 2022, Komisija/European Food in drugi (C-638/19 P, EU:C:2022:50), izhaja, da arbitražna odločba ni združljiva s členoma 267 in 344 PDEU, tako da nima nobenega učinka. Zato je Sodišče v točki 44 tega sklepa razsodilo, da sodišče države članice, ki odloča o izvršitvi te arbitražne odločbe, te odločbe ne sme uporabiti in posledično nikakor ne more nadaljevati njene izvršitve, s katero bi upravičencem omogočilo izplačilo odškodnine, ki jim je bila dodeljena z arbitražno odločbo.

42 Sodišče je s sklepom z dne 24. novembra 2022, European Food in drugi (C-333/19 REC, EU:C:2022:936), poleg tega zavrnilo predlog vlagateljev za umik ali popravek sklepa v navedeni zadevi in izbris zadeve C-333/19.

Postopek pred Sodiščem

43 Komisija je 29. julija 2022 vložila to tožbo.

44 Ker je bila tožba, ki jo je Komisija vložila za to, Združenemu kraljestvu pravilno vročena, vendar to ni vložilo odgovora na tožbo v smislu člena 124(1) Poslovnika Sodišča ob izteku roka, določenega za odgovor, in sicer do 14. oktobra 2022, in ker je sodnemu tajništvu neuradno potrdilo, da v tej fazi ne namerava sodelovati v postopku, je Komisija Sodišču v skladu s členom 152(1) Poslovnika Sodišča predlagala, naj ugodi njenim predlogom.

45 Sodišče je 14. februarja 2023 Komisijo vprašalo, ali je glede na posebne okoliščine te zadeve pripravljena sprejeti, da se Združenemu kraljestvu določi nov rok za vložitev odgovora na tožbo, pri čemer je Sodišče pojasnilo, da bo člen 152 Poslovnika uporabilo le, če Združeno kraljestvo ne bo odgovorilo do izteka tega novega roka.

46 Komisija je z dopisom z dne 3. marca 2023 Sodišče obvestila, da glede na posebne okoliščine zadeve ne nasprotuje temu, da se Združenemu kraljestvu odobri nov rok za vložitev odgovora na tožbo, pri čemer je dodala, da to stališče nikakor ne bi smelo pomeniti precedensa za druge zadeve.

47 Sodišče je zato z dopisom z dne 8. marca 2023 Združeno kraljestvo obvestilo, da če se želi sklicevati na možnost, ponujeno v dogovoru s Komisijo, da vloži odgovor na tožbo, čeprav ga ni vložilo v prvotnem roku, ta institucija Sodišču v skladu s členom 152 Poslovnika ne bo predlagala, naj v tej zadevi izreče zamudno sodbo. Sodišče je posledično Združeno kraljestvo obvestilo, da lahko odgovor na tožbo vloži v roku dveh mesecev od vročitve tega dopisa, podaljšanem za desetdnevni rok zaradi oddaljenosti iz člena 51 tega poslovnika, pri čemer je od Združenega kraljestva zahtevalo, naj ga, če se odloči, da se ne bo sklicevalo na to možnost, o tem čim prej obvesti; v tem primeru bi bil pisni postopek ponovno končan in postopek z zamudno sodbo bi potekal kot običajno.

48 Združeno kraljestvo je z dopisom z dne 20. aprila 2023 Sodišču sporočilo, da potrjuje, da ne glede na novi rok, ki mu je bil določen, ne namerava vložiti odgovora na tožbo v tej zadevi.

49 Zato mora Sodišče na podlagi člena 41 Statuta Sodišča Evropske unije in člena 152 Poslovnika odločiti z zamudno sodbo. Ker ni dvoma o dopustnosti tožbe, mora Sodišče v skladu z odstavkom 3 tega člena 152 preveriti, ali se zdijo predlogi Komisije utemeljeni.

Pristojnost Sodišča

50 Najprej je treba opozoriti, da je v skladu s členom 87(1) Sporazuma o izstopu Sodišče pristojno za odločanje o tožbah, ki mu jih Komisija, če meni, da Združeno kraljestvo pred koncem prehodnega obdobja, ki je v skladu s členom 2(e) tega sporazuma v povezavi s členoma 126 in 185 navedenega sporazuma trajalo od 1. februarja do 31. decembra 2020 (v nadaljevanju: prehodno obdobje), ni izpolnilo katere izmed svojih obveznosti na podlagi Pogodb, v skladu s členom 258 PDEU predloži v obdobju štirih let po koncu tega prehodnega obdobja.

51 Posledično, ker neizpolnitev obveznosti, ki se Združenemu kraljestvu očita s to tožbo, kot je razvidno iz točke 1 te sodbe, izhaja iz zadevne sodbe, izdane 19. februarja 2020 v prehodnem obdobju, in ker je Komisija to tožbo vložila 29. julija 2022, v obdobju štirih let po koncu tega prehodnega obdobja, je Sodišče pristojno za odločanje o navedeni tožbi.

Utemeljenost

52 Komisija v utemeljitev tožbe navaja štiri očitke, ki se nanašajo na to, da naj bi Združeno kraljestvo kršilo, prvič, člen 4(3) PEU, drugič, člen 351, prvi odstavek, PDEU, tretjič, člen 267, prvi in tretji odstavek, PDEU, in četrtič, člen 108(3) PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu, pri čemer po mnenju te institucije vsaka od teh kršitev izhaja iz zadevne sodbe.

53 Za preučitev teh očitkov je treba najprej poudariti, da je treba v skladu s členom 127(6) Sporazuma o izstopu Združeno kraljestvo, čeprav je do neizpolnitve obveznosti, ki se mu očita, prišlo, kot je bilo poudarjeno v točki 51 te sodbe, po njegovem izstopu iz Unije, vendar pred iztekom prehodnega obdobja, za preučitev očitkov, ki jih je Komisija navedla v utemeljitev tožbe, šteti za „državo članico“ in ne za tretjo državo, pri čemer odstavek 1 tega člena 127 poleg tega določa, da se je v tem prehodnem obdobju za Združeno kraljestvo uporabljalo pravo Unije.

54 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pa obveznost držav članic, da spoštujejo določbe Pogodbe DEU, velja za vse njihove organe, tudi za sodne organe v okviru njihovih pristojnosti. Tako je načeloma mogoče na podlagi člena 258 PDEU ugotoviti, da država članica ni izpolnila svojih obveznosti, ne glede na to, kateri organ te države je z delovanjem ali nedelovanjem

povzročil njihovo neizpolnitev, tudi če je to ustavno neodvisna ustanova (sodba z dne 28. januarja 2020, Komisija/Italija (Direktiva o boju proti zamudam pri plačilih), C-122/18, EU:C:2020:41, točka 55 in navedena sodna praksa).

55 Utemeljenost očitkov Komisije je treba presojati ob upoštevanju teh preudarkov, pri čemer je treba najprej preučiti drugi očitek.

Drugi očitek: kršitev člena 351, prvi odstavek, PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu

Trditve tožeče stranke

56 Komisija Združenemu kraljestvu očita, da je kršilo člen 351, prvi odstavek, PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu, ker je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) s tem, da je napačno razlagalo in uporabilo pojma „[d]oločbe Pogodb […] vplivajo na“ in „pravice […] en[e] ali več tretji[h] držav“, v zadevni sodbi razsodilo, da se pravo Unije ne uporablja za obveznost Združenega kraljestva, da na podlagi člena 54 konvencije ICSID izvrši arbitražno odločbo.

57 Na eni strani naj namreč ta obveznost ne bi vključevala nobene pravice ene ali več tretjih držav, ker naj bi se ta zadeva nanašala le na države članice in njihove državljane. Na drugi strani naj Pogodbi Unije ne bi posegali v nobeno obveznost Združenega kraljestva na podlagi konvencije ICSID, saj naj bi bilo mogoče vse upoštevne določbe te konvencije razlagati tako, da se zagotovi, da ne pride do kolizije z upoštevnimi pravili prava Unije.

Presoja Sodišča

58 Spomniti je treba, da v skladu s členom 351, prvi odstavek, PDEU določbe Pogodb ne vplivajo na pravice in obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnih sporazumov med eno ali več državami članicami na eni strani ter eno ali več tretjimi državami na drugi strani, sklenjenih pred datumom njihovega pristopa.

59 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je namen člena 351, prvi odstavek, PDEU v skladu z načeli mednarodnega prava pojasniti, da uporaba Pogodb Unije ne vpliva na zavezo zadevne države članice, da bo spoštovala pravice tretjih držav, ki izhajajo iz prejšnjega mednarodnega sporazuma, in da bo izpolnila svoje ustrezne obveznosti (glej zlasti sodbi z dne 14. oktobra 1980, Burgoa, 812/79, EU:C:1980:231, točka 8, in z dne 9. februarja 2012, Luksan, C-277/10, EU:C:2012:65, točka 61). Ta določba je splošna v smislu, da se uporablja za vsak mednarodni sporazum, ne glede na njegov predmet, ki lahko vpliva na Pogodbi Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 2. avgusta 1993, Levy, C-158/91, EU:C:1993:332, točka 11).

60 Namen člena 351, prvi odstavek, PDEU je tako varstvo pravic tretjih držav (sodba z dne 13. julija 1966, Consten in Grundig/Komisija, 56/64 in 58/64, EU:C:1966:41, str. 500) s tem, da zadevnim državam članicam omogoča spoštovanje obveznosti, ki jih imajo na podlagi prejšnjega mednarodnega sporazuma (glej v tem smislu sodbo z dne 21. decembra 2011, Air Transport Association of America in drugi, C-366/10, EU:C:2011:864, točka 61).

61 Ta določba pa državam članicam ne dovoljuje, da bi v svojih razmerjih znotraj Unije uveljavljale pravice, ki izhajajo iz takih sporazumov (glej v tem smislu sodbi z dne 2. julija 1996, Komisija/Luksemburg, C-473/93, EU:C:1996:263, točka 40, in z dne 7. julija 2005, Komisija/Avstrija, C-147/03, EU:C:2005:427, točka 58).

62 Iz tega izhaja, da se v členu 351, prvi odstavek, PDEU izraz „pravice in obveznosti“ glede „pravic“ nanaša na pravice tretjih držav, glede „obveznosti“ pa na obveznosti držav članic (sodbi z dne 27. februarja 1962, Komisija/Italija, 10/61, EU:C:1962:2, str. 22, in z dne 2. avgusta 1993, Levy, C-158/91, EU:C:1993:332, točka 12).

63 Zato je treba za ugotovitev, ali je torej na podlagi te določbe pravilu prava Unije mogoče odvzeti učinek zaradi prejšnjega mednarodnega sporazuma, preučiti, ali ta sporazum zadevni državi članici nalaga obveznosti, katerih izpolnitev lahko še vedno zahtevajo tretje države, ki so pogodbenice tega sporazuma (glej zlasti sodbi z dne 2. avgusta 1993, Levy, C-158/91, EU:C:1993:332, točka 13, in z dne 15. septembra 2011, Komisija/Slovaška, C-264/09, EU:C:2011:580, točka 42).

64 Čeprav je torej pravilu prava Unije mogoče odvzeti učinek zaradi prejšnjega mednarodnega sporazuma na podlagi člena 351, prvi odstavek, PDEU, morata biti za to izpolnjena dva pogoja, in sicer, da gre za sporazum, sklenjen pred začetkom veljavnosti Pogodb Unije v zadevni državi članici, in da ima zadevna tretja država na podlagi tega sporazuma pravice, katerih spoštovanje lahko zahteva od te države članice. (glej v tem smislu sodbo z dne 10. marca 1998, T. Port, C-364/95 in C-365/95, EU:C:1998:95, točka 61).

65 Države članice se torej ne morejo sklicevati na to določbo, če v zadevnem primeru ne gre za pravo tretjih držav (glej v tem smislu sodbi z dne 22. septembra 1988, Deserbais, 286/86, EU:C:1988:434, točka 18, in z dne 6. aprila 1995, RTE in ITP/Komisija, C-241/91 P in C-242/91 P, EU:C:1995:98, točka 84).

66 Utemeljenost drugega očitka, s katerim Komisija Združenemu kraljestvu očita, da je kršilo člen 351, prvi odstavek, PDEU, ker je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) v zadevni sodbi napačno razlagalo in uporabilo to določbo, je treba preučiti ob upoštevanju teh načel.

67 V zvezi s tem je treba spomniti, da je navedeno sodišče s to sodbo v bistvu razsodilo, da se člen 351, prvi odstavek, PDEU uporablja za obveznost, ki jo Združeno kraljestvo ima na podlagi konvencije ICSID, zlasti njenega člena 54, da izvrši arbitražno odločbo, tako da, ker se ne uporablja, pravo Unije, zlasti člena 107 in 108 PDEU, ki ju je Komisija v zvezi s to odločbo uporabila v odredbi o začasnem odlogu, sklepu o začetku postopka in dokončnem sklepu, nacionalnim sodiščem držav članic ne more preprečiti, da navedeno odločbo izvršijo.

68 Za presojo, ali sta, kot trdi Komisija, taka razlaga in taka uporaba člena 351, prvi odstavek, PDEU napačni, je treba na prvem mestu ugotoviti, da je dokazano, da je konvencija ICSID, h kateri Unija ni pristopila kot pogodbenica in ki torej ni del prava Unije, večstranski sporazum, ki ga je Združeno kraljestvo sklenilo pred pristopom k Uniji tako z državami članicami kot s tretjimi državami, in da lahko zato ta mednarodni sporazum spada na področje uporabe člena 351, prvi odstavek, PDEU, ki je določba prava Unije, v zvezi s katero ima Sodišče izključno pristojnost, da poda dokončno razlago (glej v tem smislu sodbo z dne 2. septembra 2021, Republika Moldavija, C-741/19, EU:C:2021:655, točka 45).

69 Kot izhaja iz sodne prakse Sodišča, navedene v točkah od 59 do 65 te sodbe, zgolj dejstvo, da je država članica s tretjimi državami sklenila prejšnji mednarodni sporazum, ne zadostuje za uporabo te določbe, saj se je na take mednarodne sporazume v odnosih med državami članicami mogoče sklicevati le, če imajo te tretje države v okoliščinah obravnavane zadeve na njihovi podlagi pravice, katerih spoštovanje lahko zahtevajo od zadevne države članice.

70 Zato je treba na drugem mestu preučiti, ali konvencija ICSID v zvezi z izvršitvijo arbitražne odločbe Združenemu kraljestvu nalaga obveznosti, ki jih ima do tretjih držav in na katere se te v razmerju do Združenega kraljestva lahko sklicujejo v smislu člena 351, prvi odstavek, PDEU.

71 V zvezi s tem je treba spomniti, da je arbitražno sodišče, ustanovljeno v okviru konvencije ICSID, z arbitražno odločbo na podlagi arbitražne klavzule, določene z DSN, sklenjenim med Kraljevino Švedsko in Romunijo pred njenim pristopom k Uniji, Romuniji naložilo, naj vlagateljem, švedskim državljanom in družbam, ki jih ti nadzirajo, plača odškodnino za škodo, ki naj bi tem nastala, ker je Romunija pred svojim pristopom k Uniji z domnevno kršitvijo tega DSN razveljavila regionalno shemo pomoči.

72 V skladu s sodno prakso Sodišča pa je treba tak dvostranski sporazum od pristopa Romunije k Uniji šteti za pogodbo, ki se nanaša na državi članici (glej po analogiji sodbo z dne 8. septembra 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, točki 97 in 98).

73 Iz tega sledi, da je bil spor, ki so ga vlagatelji v obravnavani zadevi predložili Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva), namenjen temu, da se državi članici, in sicer Združenemu kraljestvu, naloži obveznost, da na podlagi konvencije ICSID izvrši arbitražno odločbo, da bi se zagotovilo, da druga država članica, v obravnavanem primeru Romunija, spoštuje obveznosti, ki jih ima na podlagi DSN do tretje države članice, in sicer Kraljevine Švedske.

74 Iz tega izhaja, da se je ta spor nanašal na domnevno obveznost Združenega kraljestva, da se uskladi z določbami konvencije ICSID v razmerju do Kraljevine Švedske in njenih državljanov, ter posledično na domnevno pravico teh državljanov, da od Združenega kraljestva zahtevajo spoštovanje navedenih določb.

75 Nasprotno pa tretja država na podlagi konvencije ICSID od Združenega kraljestva ne more zahtevati izvršitve arbitražne odločbe. Iz razlogov, ki jih je generalni pravobranilec navedel v točkah od 133 do 137 sklepnih predlogov in kot je Komisija trdila v podporo temu očitku, je namreč namen tega mednarodnega sporazuma, kljub njegovi večstranski naravi, urejati dvostranske odnose med pogodbenimi strankami podobno kot dvostranska pogodba (glej po analogiji sodbo z dne 2. septembra 2021, Republika Moldavija, C-741/19, EU:C:2021:655, točka 64).

76 V zvezi s tem je treba zlasti ugotoviti, da čeprav je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) v točkah od 104 do 108 zadevne sodbe ugotovilo, da obstaja taka pravica, na katero bi se tretje države lahko sklicevale v razmerju do Združenega kraljestva, to ne spremeni dejstva, kot je generalni pravobranilec navedel v točkah od 147 do 149 sklepnih predlogov, da se to nacionalno sodišče v bistvu omejuje na ugotovitev, da bi tretje države, ki so sklenile konvencijo ICSID, lahko imele interes za to, da država članica, kot je Združeno kraljestvo, izpolni svoje obveznosti do druge države članice s tem, da v skladu z določbami te konvencije izvrši arbitražno odločbo, ki spada na področje uporabe te konvencije. Takega povsem dejanskega interesa pa ni mogoče enačiti s „pravico“ v smislu člena 351, prvi odstavek, PDEU, ki bi lahko upravičila uporabo te določbe.

77 Nasprotno, ugotoviti je treba, da Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) v zadevni sodbi ni preučilo temeljnega vprašanja, v kolikšnem obsegu bi lahko tretja država na podlagi člena 64 konvencije ICSID med drugim uveljavljala mednarodno odgovornost Združenega kraljestva zaradi kršitve obveznosti, ki jih ima na podlagi te konvencije v okviru izvršitve arbitražne odločbe, izdane ob koncu spora med državami članicami.

78 Poudariti pa je treba, da je člen 351, prvi odstavek, PDEU pravilo, ki lahko, če so pogoji za njegovo uporabo izpolnjeni, omogoča izjeme od uporabe prava Unije, vključno s primarnim pravom (sodba z dne 28. oktobra 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Izročitev in *ne bis in idem*), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, točka 119 in navedena sodna praksa).

79 Ta določba tako lahko pomembno vpliva na pravni red Unije, ker omogoča, kot je generalni pravobranilec poudaril v točkah 140 in 175 sklepnih predlogov, odstopanje od načela primarnosti prava Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 28. marca 1995, Evans Medical in Macfarlan Smith, C-324/93, EU:C:1995:84, točke od 26 do 28), ki je eno od njegovih bistvenih značilnosti (glej zlasti sodbo z dne 2. septembra 2021, Republika Moldavija, C-741/19, EU:C:2021:655, točka 43 in navedena sodna praksa).

80 V tem okviru je treba ugotoviti, da bi lahko po sprejetju zadevne sodbe vse države članice, ki so konvencijo ICSID sklenile pred svojim pristopom k Uniji, kar velja za večino teh držav, na podlagi člena 351, prvi odstavek, PDEU spore, ki se nanašajo na pravo Unije, izvzele iz sodnega sistema Unije in jih zaupale arbitražnim sodiščem, ustanovljenim v okviru te konvencije. Iz sodne prakse Sodišča, kakor je bila potrjena s sodbo z dne 6. marca 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158), pa izhaja, da je sistem pravnih sredstev, določen s Pogodbama EU in DEU, nadomestil arbitražne postopke, vzpostavljene med državami članicami (sodba z dne 25. januarja 2022, Komisija/European Food in drugi, C-638/19 P, EU:C:2022:50, točka 145).

81 Člen 351, prvi odstavek, PDEU je treba torej v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča razlagati ozko, zato da splošna pravila iz Pogodb Unije ne izgubijo pomena (glej v tem smislu sodbo z dne 28. oktobra 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Izročitev in *ne bis in idem*), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, točka 120).

82 V teh okoliščinah bi moralo Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva), preden je prišlo do ugotovitve, da se pravo Unije na podlagi člena 351, prvi odstavek, PDEU ne uporablja za obveznost Združenega kraljestva na podlagi konvencije ICSID, da izvrši arbitražno odločbo, vsekakor temeljito preučiti, ali taka obveznost, čeprav se nanaša na odločbo, s katero je bilo ugotovljeno, da je država članica kršila dvostranski sporazum, sklenjen z drugo državo članico, vključuje tudi pravice, ki bi jih tretje države lahko uveljavljale v razmerju do njiju.

83 Take temeljite preučitve ob upoštevanju načela, da je treba vsako izjemo od primarnosti prava Unije razlagati ozko, pa v zadevni sodbi ni, zato z njo ni mogoče podvomiti o preudarkih, ki izhajajo iz točk od 73 do 75 te sodbe.

84 Zato je treba ugotoviti, ne da bi bilo treba preučiti trditve Komisije v zvezi z obsegom izraza „[d]oločbe Pogodb […] vplivajo na“ iz člena 351, prvi odstavek, PDEU, da je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) z zadevno sodbo napačno razlagalo in uporabilo to določbo s tem, da ji je priznalo širok obseg v smislu, da se uporablja za obveznost Združenega kraljestva na podlagi konvencije ICSID, da izvrši arbitražno odločbo, tako da pravo Unije, ker se ne uporablja, ne more ovirati te izvršitve.

85 Ni pa mogoče dopustiti, da bi lahko sodišče države članice, še manj pa sodišče, zoper katerega odločitve po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva, kot je v obravnavanem primeru Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva), sprejelo napačno razlago prava Unije, katere namen in učinek je namerna izključitev uporabe celotnega prava Unije.

86 Taka razlaga, ki, kot je razvidno že iz točk 78 in 79 te sodbe, privede do neuporabe načela primarnosti prava Unije, ki je ena od njegovih bistvenih značilnosti, namreč lahko ogrozi skladnost, polni učinek in avtonomijo prava Unije ter, nazadnje, posebno naravo prava, uvedenega s Pogodbama (glej v tem smislu sodbo z dne 2. septembra 2021, Republika Moldavija, C-741/19, EU:C:2021:655, točka 46 in navedena sodna praksa).

87 Iz tega izhaja, da je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) z zadevno sodbo resno poseglo v pravni red Unije.

88 Zato je treba drugi očitek, ki se nanaša na kršitev člena 351(1) PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu, sprejeti.

Prvi očitek: kršitev člena 4(3) PEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu

Trditve tožeče stranke

89 Komisija s prvim očitkom Združenemu kraljestvu očita, da je kršilo člen 4(3) PEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu, ker se je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) z zadevno sodbo izreklo o razlagi člena 351, prvi odstavek, PDEU in uporabi te določbe za izvršitev arbitražne odločbe, čeprav je bilo o vprašanju, ki se nanaša na to razlago, odločeno s sklepom Komisije in sodišča Unije še niso odločila o njem.

90 Kadar nacionalno sodišče odloča o zadevi, o kateri že poteka preiskava Komisije ali sodni postopek pred sodišči Unije, naj bi moralo to nacionalno sodišče na podlagi obveznosti lojalnega sodelovanja prekiniti postopek, razen če skorajda ni tveganja za kolizijo med njegovo sodbo in pričakovanim aktom Komisije ali sodbo sodišč Unije.

91 Z izvršilnim postopkom, ki so ga v obravnavanem primeru začeli vlagatelji v Združenem kraljestvu, pa naj bi bilo pri Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) vloženo pravno sredstvo, ki zahteva razlago iste določbe prava Unije glede istega ukrepa, kot je ukrep, o katerem je Komisija že odločila in o katerem so morala odločati sodišča Unije.

92 Čeprav naj bi Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) najprej priznalo, da se obveznost lojalnega sodelovanja glede na pritožbo, vloženo zoper sodbo Splošnega sodišča, še naprej uporablja do izdaje dokončne sodbe sodišč Unije, naj bi nazadnje ugotovilo, da se ta obveznost v obravnavani zadevi ne uporablja, pri čemer se je oprlo na napačne razloge, zaradi česar bi lahko nastalo tveganje za navzkrižje med njegovo sodbo in sklepi Komisije in/ali odločbami Sodišča o istem vprašanju.

Presoja Sodišča

93 Opozoriti je treba, da v skladu s členom 4(3), drugi in tretji pododstavek, PEU države članice na eni strani sprejmejo vse splošne ali posebne ukrepe, potrebne za zagotovitev izpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz Pogodb ali aktov institucij Unije, in na drugi strani podpirajo Unijo pri izpolnjevanju njenih nalog in se vzdržijo vseh ukrepov, ki bi lahko ogrozili uresničevanje ciljev Unije.

94 V skladu s sodno prakso Sodišča iz načela lojalnega sodelovanja, ki je določeno v tej določbi, izhaja, da morajo države članice in zlasti nacionalna sodišča sprejeti vse potrebne ukrepe za zagotovitev uporabe in učinkovitosti prava Unije (glej zlasti sodbo z dne 8. marca 2022, Komisija/Združeno kraljestvo (Boj proti goljufijam s prenizkim vrednotenjem), C-213/19, EU:C:2022:167, točka 584).

95 Natančneje, uporaba pravil Unije o državnih pomočeh iz členov 107 in 108 PDEU temelji na obveznosti lojalnega sodelovanja med nacionalnimi sodišči na eni strani ter Komisijo in sodišči Unije na drugi, v okviru katerega vsak deluje glede na vlogo, ki mu je zaupana s Pogodbo (sodba z dne 4. marca 2020, Buonotourist/Komisija, C-586/18 P, EU:C:2020:152, točka 89).

96 V zvezi s tem iz ustaljene sodne prakse izhaja, da so lahko nacionalnim sodiščem na področju državnih pomoči predloženi spori, v katerih so dolžna razlagati in uporabljati pojem „pomoč“ iz člena 107(1) PDEU, zlasti da bi ugotovila, ali je bil državni ukrep uveden v nasprotju s členom 108(3) PDEU. Nacionalna sodišča pa niso pristojna, da odločajo o združljivosti državne pomoči z notranjim trgom. Presoja združljivosti ukrepov pomoči ali sheme pomoči z notranjim trgom je namreč v izključni pristojnosti Komisije, ki deluje pod nadzorom sodišča Unije (sodba z dne 4. marca 2020, Buonotourist/Komisija, C-586/18 P, EU:C:2020:152, točka 90 in navedena sodna praksa).

97 V okviru nujnega sodelovanja, na katerem temelji uporaba teh določb, morajo nacionalna sodišča sprejeti vse splošne ali posebne ukrepe, da bi zagotovila izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz prava Unije, in se vzdržati vseh ukrepov, ki bi lahko ogrozili doseganje ciljev Pogodbe, kot to izhaja iz člena 4(3) PEU (sodba z dne 12. januarja 2023, DOBELES HES, C-702/20 in C-17/21, EU:C:2023:1, točka 77). Zlasti se morajo vzdržati odločb, ki bi nasprotovale odločbi Komisije, čeprav le začasni (sodba z dne 21. novembra 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, točka 41).

98 Zato, kadar je rešitev spora, ki poteka pred nacionalnim sodiščem, odvisna od veljavnosti sklepa Komisije, iz obveznosti lojalnega sodelovanja izhaja, da mora nacionalno sodišče, da bi se izognilo sprejetju sodne odločbe, ki ne bi bila v skladu s sklepom Komisije, postopek prekiniti, dokler sodišča Unije ne sprejmejo pravnomočne odločbe glede ničnostne tožbe, razen če meni, da je glede na okoliščine primera upravičeno pri Sodišču vložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe glede veljavnosti sklepa Komisije (sodba z dne 25. julija 2018, Georgsmarienhütte in drugi, C-135/16, EU:C:2018:582, točka 24 in navedena sodna praksa).

99 V tem okviru je treba tudi poudariti, da se predpostavlja, da so akti institucij Unije zakoniti, dokler niso razglašeni za nične ali preklicani (glej zlasti sodbo z dne 2. aprila 2020, Komisija/Poljska, Madžarska in Češka republika (Začasni mehanizem za premestitev prosilcev za mednarodno zaščito), C-715/17, C-718/17 in C-719/17, EU:C:2020:257, točka 139).

100 V obravnavanem primeru je treba opozoriti, da je Komisija z dokončnim sklepom, sprejetim v okviru postopka iz člena 108(2) PDEU po odredbi o začasnem odlogu in sklepu o začetku postopka, ugotovila, da plačilo odškodnine, dodeljene z arbitražno odločbo, pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, ki ni združljiva z notranjim trgom.

101 Zato je Komisija tako v točkah od 51 do 54 obrazložitve sklepa o začetku postopka kot v točkah od 126 do 129 obrazložitve dokončnega sklepa menila, kot je razvidno iz točke 21 te sodbe, da člen 351, prvi odstavek, PDEU ne preprečuje uporabe členov 107 in 108 PDEU za izvršitev arbitražne odločbe. Natančneje, Komisija je v zvezi s tem ugotovila, da uporaba pravil Pogodbe DEU na področju državnih pomoči za odškodnino, dodeljeno s to odločbo, ne more vplivati na pravice in obveznosti iz člena 351, prvi odstavek, PDEU, ker je na eni strani DSN sporazum, sklenjen med dvema državama članicama, in ker na drugi strani nobena tretja država, ki je podpisala in ratificirala konvencijo ICSID, ni pogodbenica DSN, ki je predmet zadevnega postopka.

102 Vlagatelji so v utemeljitev tožbe za razglasitev ničnosti dokončnega sklepa, ki so ga vložili pri Splošnem sodišču na podlagi člena 263 PDEU, s prvim tožbenim razlogom v zadevah T-624/15 in T-694/15 ter s tretjim tožbenim razlogom v zadevi T-704/15 trdili, da je to razlogovanje Komisije napačno. Vendar je Splošno sodišče s sodbo razglasilo ničnost tega sklepa iz drugega razloga, in sicer, da Komisija *ratione temporis* ni bila pristojna na podlagi člena 108 PDEU, ne da bi odločilo o teh tožbenih razlogih.

103 V teh okoliščinah so vlagatelji pri Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) vložili predlog za izvršbo arbitražne odločbe v Združenem kraljestvu proti Romuniji in posledično za plačilo odškodnine, dodeljene s to odločbo, pri čemer so v utemeljitev tega predloga trdili, da niti postopki, ki potekajo pred institucijami Unije na podlagi členov 107 in 108 PDEU, niti člen 351, prvi odstavek, PDEU ne preprečujejo take izvršitve.

104 Iz tega izhaja, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 79 sklepnih predlogov, da so se postopki, ki potekajo pred institucijami Unije in Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva), nanašali na isto vprašanje, in sicer v bistvu na izvršitev arbitražne odločbe v Uniji, in na razlago istih določb, zlasti členov 107 in 108 PDEU ter člena 351, prvi odstavek, PDEU, in so se nanašali na veljavnost ali učinkovitost sklepov, ki jih je Komisija sprejela na podlagi členov 107 in 108 PDEU, da bi preprečila tako izvršitev.

105 Tako je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) v točki 51 zadevne sodbe sámo navedlo, da sodba Splošnega sodišča „ne vpliva na obstoječo preiskavo Komisije na področju državnih pomoči“, tako da „še naprej veljajo učinki sklepa o začetku postopka“, in da „ne more biti gotovo“, da sodba Splošnega sodišča izključuje možnost, da bi Komisija „preoblikovala svojo preiskavo v tej zadevi, da bi se izognila napakam, ki so privedle do razglasitve ničnosti dokončnega sklepa“.

106 V teh okoliščinah je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) v točki 56 zadevne sodbe poudarilo, kot je bilo že navedeno v točki 32 te sodbe, da ga „skrbi tveganje nasprotujočih si odločb o isti stvari med istimi strankami“, ker „ne more ugotoviti, da skoraj ni tveganja za kolizijo“, in da če bi se to tveganje uresničilo, bi to „znatno oviralo uporabo prava Unije“, tako da „dejstvo, da Sodišče obravnava pritožbo v zvezi z zadevo, zadošča za nastanek obveznosti lojalnega sodelovanja“.

107 Tako je očitno, da se je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) v celoti zavedalo, da bi, če bi dovolilo izvršitev arbitražne odločbe v Združenem kraljestvu, taka odločba povzročila preprečitev tako upravnega postopka pred Komisijo na podlagi členov 107 in 108 PDEU kot sodnega postopka, začetega pred sodišči Unije na podlagi člena 263 PDEU.

108 Res je, da je bil, ko je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) odločilo v zadevni sodbi, dokončni sklep s sodbo Splošnega sodišča razglašen za ničen.

109 Vendar taka razglasitev ničnosti nikakor ne vpliva na obveznost lojalnega sodelovanja, ki jo ima Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) na podlagi člena 4(3) PEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu.

110 Na eni strani, kot pravilno poudarja Komisija, razglasitev ničnosti dokončnega sklepa ni povzročila dvoma niti o odredbi o začasnem odlogu niti o sklepu o začetku postopka. V skladu s sodno prakso Sodišča razglasitev ničnosti akta Unije namreč ne vpliva nujno na pripravljalne akte, saj se lahko postopek za nadomestitev akta, ki je bil razglašen za ničnega, načeloma ponovi od tiste točke, na kateri je prišlo do nezakonitosti (sodba z dne 21. septembra 2017, Riva Fire/Komisija, C-89/15 P, EU:C:2017:713, točka 34 in navedena sodna praksa).

111 Čeprav je bil v obravnavanem primeru s sodbo Splošnega sodišča dokončni sklep res razglašen za ničen, ker Komisija *ratione temporis* ni bila pristojna na podlagi člena 108 PDEU, pa je Splošno sodišče to storilo po tem, ko je v točki 108 navedene sodbe, kot je bilo že navedeno v točki 25 te sodbe, ugotovilo, da Komisija glede zneskov odškodnine, ki jih je treba izterjati, ni razlikovala med zneski, ki se nanašajo na obdobje pred pristopom Romunije k Uniji, in tistimi, ki se nanašajo na obdobje po tem pristopu.

112 Iz tega izhaja, da sodba Splošnega sodišča Komisiji ni preprečevala – kot je, kakor je to že bilo navedeno v točki 105 te sodbe, Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) samo poudarilo v točki 51 zadevne sodbe – da bi ponovno začela formalni postopek preiskave iz člena 108(2) PDEU, pri čemer bi se omejila na odškodnino, ki se nanaša na obdobje po navedenem pristopu.

113 S tega vidika je torej sklep o začetku postopka, s katerim je bila zavrnjena upoštevnost člena 351, prvi odstavek, PDEU, še naprej učinkoval, kar je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) prav tako priznalo v navedeni točki 51.

114 Na drugi strani, ker je Komisija pred izdajo zadevne sodbe vložila pritožbo zoper sodbo Splošnega sodišča in čeprav pritožba v skladu s členom 278 PDEU nima odložilnega učinka, sodišče Unije v trenutku, ko je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) odločilo z zadevno sodbo, še ni izdalo končne odločitve o veljavnosti dokončnega sklepa.

115 Ni bilo namreč mogoče izključiti, da bo Sodišče sodbo Splošnega sodišča razveljavilo in mu v preučitev vrnilo druge razloge za razglasitev ničnosti dokončnega sklepa, med katerimi so tisti, ki se nanašajo na kršitev člena 351, prvi odstavek, PDEU. To je tudi položaj, ki je nastal po izdaji sodbe z dne 25. januarja 2022, Komisija/European Food in drugi (C-638/19 P, EU:C:2022:50), ki je bila izdana po izdaji zadevne sodbe in obrazloženega mnenja.

116 Iz navedenega tako izhaja, da je bilo na dan, ko je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) izdalo zadevno sodbo, vprašanje vpliva člena 351, prvi odstavek, PDEU na uporabo prava Unije, zlasti členov 107 in 108 PDEU na izvršitev arbitražne odločbe, začasno preučeno v sklepu Komisije o začetku postopka, v okviru katerega je ta, kot je bilo navedeno v točki 101 te sodbe, izključila uporabo člena 351, prvi odstavek, PDEU, in je lahko sodišče Unije to vprašanje še preučilo v okviru sodnega postopka na podlagi člena 263 PDEU za razglasitev ničnosti dokončnega sklepa.

117 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je v trenutku, ko je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) odločilo z zadevno sodbo, obstajalo tveganje nasprotujočih si odločb, ki se je poleg tega uresničilo, ker je bilo v navedeni sodbi ugotovljeno, da se člen 351, prvi odstavek, PDEU uporablja in da obstaja obveznost izvršitve arbitražne odločbe na podlagi konvencije ICSID, medtem ko je bila v sklepu o začetku postopka enako kot v dokončnem sklepu, katerega zakonitost se je na datum izdaje navedene sodbe izpodbijala s pritožbo, sprejeta povsem nasprotna ugotovitev.

118 Te ugotovitve ni mogoče ovreči z nobenim od razlogov, ki jih je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) navedlo za zavrnitev uporabe obveznosti lojalnega sodelovanja v obravnavani zadevi, kot so navedeni v točki 35 te sodbe.

119 Prvič, v zvezi z razlogom, da vprašanja v zvezi z obstojem in obsegom obveznosti, ki izhajajo iz prejšnjih mednarodnih sporazumov, h katerim Unija ni pristopila kot pogodbenica – v smislu uporabe člena 351, prvi odstavek, PDEU – niso pridržana sodiščem Unije ali so celo zunaj njihove pristojnosti, je treba najprej pojasniti, da obveznost lojalnega sodelovanja, ki jo imajo nacionalna sodišča na podlagi člena 4(3) PEU, nikakor ne temelji na predpostavki, da so nekatera vprašanja v izključni pristojnosti sodišč Unije ali nacionalnih sodišč, temveč, nasprotno, predpostavlja, da lahko isto vprašanje spada v vzporedno pristojnost obojih, tako da obstaja tveganje nasprotujočih si odločb.

120 Vprašanje, ki je bilo v obravnavanem primeru predloženo hkrati Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) na eni strani ter Komisiji in sodiščem Unije na drugi strani, pa se je nanašalo na obseg člena 351, prvi odstavek, PDEU, ki je določba prava Unije, katere dokončna razlaga je, kot je bilo že navedeno v točki 68 te sodbe, v izključni pristojnosti Sodišča, saj sodba, ki jo to izda na podlagi člena 267 PDEU, zavezuje nacionalna sodišča za rešitev spora, o katerem odločajo (glej v tem smislu zlasti sodbo z dne 5. julija 2016, Ognyanov, C-614/14, EU:C:2016:514, točka 33).

121 V zvezi s tem je treba zlasti poudariti, da člen 351, prvi odstavek, PDEU ne napotuje na pravo držav članic ali mednarodno pravo, tako da je treba izraze iz te določbe šteti za avtonomne pojme prava Unije, ki jih je treba na njenem ozemlju razlagati enotno (glej v tem smislu sodbo z dne 22. junija 2021, Venezuela/Svet (Nanašanje na tretjo državo), C-872/19 P, EU:C:2021:507, točka 42 in navedena sodna praksa).

122 Iz tega izhaja, da so sodišča Unije pristojna za ugotovitev, ali prejšnji mednarodni sporazum, ki so ga države članice sklenile s tretjimi državami, kot je konvencija ICSID, zadevni državi članici, v obravnavanem primeru Združenemu kraljestvu, nalaga obveznosti, katerih spoštovanje lahko zahteva tretja država, in ali Pogodbi Unije v smislu člena 351, prvi odstavek, PDEU vplivata na te pravice in obveznosti.

123 To velja, kot priznava Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) v točki 99 zadevne sodbe, v okviru ničnostne tožbe na podlagi člena 263 PDEU ali tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 258 PDEU. Sodišče Unije mora namreč, da bi odločilo o utemeljenosti trditve, ki se nanaša na to, da je – odvisno od primera – institucija Unije ali država članica kršila člen 351, prvi odstavek, PDEU v zvezi s prejšnjim mednarodnim sporazumom, nujno preučiti obseg tega sporazuma, da bi odločilo o tožbi, ki mu je bila predložena, sicer bi ogrozilo načelo učinkovitega sodnega varstva (glej v tem smislu sodbi z dne 6. aprila 1995, RTE in ITP/Komisija, C-241/91 P in C-242/91 P, EU:C:1995:98, točka 84, in z dne 15. septembra 2011, Komisija/Slovaška, C-264/09, EU:C:2011:580, točki 40 in 42).

124 Enako velja – v nasprotju s tem, kar predlaga Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) v isti točki 99 zadevne sodbe – tudi takrat, kadar je Sodišču predložena zadeva v okviru postopka predhodnega odločanja na podlagi člena 267 PDEU.

125 Res je, da je v tem okviru Sodišče razsodilo, da mora nacionalno sodišče preveriti, katere obveznosti ima zadevna država članica na podlagi prejšnjega mednarodnega sporazuma, in določiti meje teh obveznosti, tako da ugotovi, v kolikšnem obsegu te obveznosti ovirajo uporabo prava Unije (glej zlasti sodbi z dne 2. avgusta 1993, Levy, C-158/91, EU:C:1993:332, točka 21, in z dne 14. januarja 1997, Centro-Com, C-124/95, EU:C:1997:8, točka 58).

126 Vendar te sodne prakse, ki odraža različne vloge, ki jih imajo načeloma Sodišče in nacionalna sodišča v okviru postopka predhodnega odločanja, ni mogoče razumeti tako, da Sodišče zato nima nobene pristojnosti, da na podlagi člena 267 PDEU preuči obseg določb mednarodnega sporazuma, kot je konvencija ICSID, da bi ugotovilo, ali ta lahko spada na področje uporabe člena 351, prvi odstavek, PDEU.

127 To velja še toliko manj, kadar lahko – kot v okoliščinah obravnavane zadeve – uporaba zadnjenavedene določbe za tak mednarodni sporazum odločilno vpliva na izid vzporedne neposredne tožbe, ki je bila sodiščem Unije predložena na podlagi člena 263 PDEU in katere namen je doseči razglasitev ničnosti sklepa Komisije, kakršen je dokončni sklep, s katerim je bilo tako kot v sklepu o začetku postopka ugotovljeno, da se člen 351, prvi odstavek, PDEU ne uporablja za obveznost Združenega kraljestva, da izvrši arbitražno odločbo na podlagi konvencije ICSID.

128 Kadar namreč sodišče Unije v okviru ničnostne tožbe odloča o veljavnosti akta prava Unije, je v skladu z razdelitvijo vlog med nacionalnimi sodišči in sodiščem Unije, da je le Sodišče pristojno za razlago upoštevnega prejšnjega mednarodnega sporazuma, da ugotovi, ali člen 351, prvi odstavek, PDEU ovira uporabo prava Unije z navedenim aktom, ker je Sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso izključno pristojno za ugotavljanje neveljavnosti akta Unije (sodba z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča), C-430/21, EU:C:2022:99, točka 71 in navedena sodna praksa).

129 Drugič, v zvezi z razlogom, da se vprašanja, ki se v obravnavani zadevi postavljajo pred nacionalnimi sodišči in sodišči Unije, ne ujemajo glede zadevnih določb konvencije ICSID in vpletenih držav članic, je treba ugotoviti, da so se tako postopek, ki ga je Komisija vodila na podlagi členov 107 in 108 PDEU, in postopek, začet pred sodišči Unije, na eni strani, kot postopek, o katerem so odločala sodišča Združenega kraljestva, na drugi strani, nanašali na izvršitev arbitražne odločbe, ki jo je ena država članica izdala v zvezi z drugo državo članico, na podlagi tega

sporazuma, in da se je v teh postopkih postavljalo enako vprašanje, in sicer, v kolikšnem obsegu lahko člen 351, prvi odstavek, PDEU v takih okoliščinah izključuje uporabo prava Unije, ker so vse te države članice navedeno konvencijo sklenile pred svojim pristopom k Uniji.

130 V zvezi s tem ni pomembno, ali se je pred nacionalnimi sodišči in institucijami Unije sklicevalo na različne določbe konvencije ICSID, in sicer na člen 53 ali člen 54 te konvencije, ali da je šlo za drugo državo članico, in sicer, odvisno od primera, za Združeno kraljestvo ali Romunijo, ki sta državi pogodbenici konvencije ICSID, ker bi ti postopki lahko pripeljali do nasprotujočih si odločb.

131 V zadevni sodbi je vsekakor napačno navedeno, da se člen 54 konvencije ICSID pred sodišči Unije ne obravnava. Iz točk 31 in 32 obrazložitve dokončnega sklepa je namreč razvidno, da so vlagatelji izvršbo arbitražne odločbe v Romuniji predlagali na podlagi tega člena, tako da se pred Splošnim sodiščem ne uveljavlja le člen 53 te konvencije, ampak tudi njen člen 54, kar je poleg tega v točki 113 zadevne sodbe ugotovilo tudi Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva).

132 Tretjič, v zvezi z razlogom, da je verjetnost, da bi se sodišče Unije v zvezi z arbitražno odločbo izreklo o uporabi člena 351, prvi odstavek, PDEU za obveznosti iz konvencije ICSID, sprejete pred pristopom, zelo majhna, zadostuje ugotovitev, da je lahko Sodišče v primeru ugoditve pritožbi, ki jo je Komisija vložila zoper sodbo Splošnega sodišča, na podlagi člena 61, prvi odstavek, Statuta Sodišča bodisi samo dokončno odločilo o zadevi bodisi vrnilo zadevo v razsojanje Splošnemu sodišču, kar v obeh primerih pomeni, da morajo sodišča Unije preučiti tožbene razloge, navedene na prvi stopnji, ki se nanašajo na kršitev člena 351, prvi odstavek, PDEU. Ker je Sodišče v obravnavanem primeru sodbo Splošnega sodišča razveljavilo in mu zadevo vrnilo v razsojanje, o teh tožbenih razlogih zdaj odloča Splošno sodišče.

133 Nasprotno pa bi morala Komisija v primeru zavrnitve te pritožbe ponovno začeti postopek v zvezi z uporabo členov 107 in 108 PDEU za plačilo odškodnine, določene z arbitražno odločbo, in v tem okviru ponovno preučiti vprašanje vpliva člena 351, prvi odstavek, PDEU in posledično konvencije ICSID na ta postopek, brez poseganja v poznejšo vložitev tožbe na podlagi člena 263 PDEU pri sodišču Unije.

134 Iz tega tako izhaja, da na dan, ko je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) izdalo zadevno sodbo, ne glede na izid pritožbe, ki jo je Komisija vložila zoper sodbo Splošnega sodišča, ni bilo mogoče šteti, da je bila verjetnost, da bi sodišče Unije preučilo vprašanje uporabe člena 351, prvi odstavek, PDEU za izvršitev arbitražne odločbe na podlagi sporazuma ICSID, majhna.

135 Zato je treba prvi očitek, ki se nanaša na kršitev člena 4(3) PEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu, sprejeti.

Tretji očitek: kršitev člena 267, prvi in tretji odstavek, PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu

Trditve tožeče stranke

136 Komisija Združenemu kraljestvu očita, da je kršilo člen 267, prvi in tretji odstavek, PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu s tem, da je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) izdalo zadevno sodbo, ne da bi pred tem Sodišču predložilo vprašanje za predhodno odločanje, ki bi se na eni strani nanašalo na veljavnost odredbe o začasnem odlogu in sklepa o začetku postopka ter na drugi strani na razlago člena 351, prvi odstavek, PDEU, ki ni niti *acte clair* niti *acte éclairé*.

137 Na prvem mestu, v zvezi z neobstojem predloga za sprejetje predhodne odločbe glede presoje veljavnosti Komisija trdi, da sta zaradi zadevne sodbe odredba o začasnem odlogu in sklep o začetku postopka neučinkovita. Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) naj bi namreč s tem, da je zavrnilo uveljavitev teh odločb, s katerima se je na podlagi člena 108(3), zadnji stavek, PDEU zahteval začasni odlog izplačila zadevne pomoči, ravnalo, kot da bi bili ti odločbi neveljavni. Za razveljavitev aktov prava Unije pa naj bi bilo pristojno le Sodišče.

138 Na drugem mestu, v zvezi z neobstojem predloga za sprejetje predhodne odločbe glede razlage Komisija trdi, da sta bili Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) kot nacionalnemu sodišču na zadnji stopnji predloženi vprašanji, na podlagi katerih bi to moralo šteti, da bi moralo Sodišču predložiti vprašanje, in sicer, na eni strani glede razlage člena 351, prvi odstavek, PDEU glede obveznosti, določenih z večstranskimi sporazumi, katerih pogodbenice so tako države članice kot tretje države, in na drugi strani glede pristojnosti nacionalnih sodišč in sodišč Unije za razlago te določbe.

Presoja Sodišča

139 Najprej je treba poudariti, da je Sodišče v skladu s členom 86 Sporazuma o izstopu ostalo pristojno za predhodno odločanje o zadevah na predloge sodišč Združenega kraljestva, ki so bili vloženi pred koncem prehodnega obdobja. Kot pa je bilo že navedeno v točki 51 te sodbe, je bila zadevna sodba izdana v tem obdobju.

140 Spomniti je treba, da člen 267, tretji odstavek, PDEU določa, da kadar je vprašanje razlage postavljeno v postopku, ki teče pred sodiščem države članice, zoper odločitev katerega po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva, kar velja za Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva), je to sodišče dolžno predložiti zadevo Sodišču.

141 Vendar lahko veljava razlage – ki jo Sodišče poda na podlagi člena 267 PDEU – obveznosti iz tretjega odstavka te določbe odvzame pomen in zato njeno vsebino, zlasti kadar je postavljeno vprašanje vsebinsko enako vprašanju, ki je že bilo predmet predhodne odločbe v podobni zadevi ali, *a fortiori*, v okviru iste nacionalne zadeve, ali kadar je zadevno pravno vprašanje že rešeno v okviru ustaljene sodne prakse Sodišča, ne glede na naravo postopkov, iz katerih izhaja ta sodna praksa, tudi če sporna vprašanja niso povsem enaka (sodba z dne 6. oktobra 2021, Consorzio Italian Management in Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, točka 36).

142 Poleg tega lahko v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča nacionalno sodišče, zoper katerega odločitve po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva, opusti predložitev vprašanja glede razlage prava Unije Sodišču in ga reši v okviru lastne odgovornosti, kadar je pravilna razlaga prava Unije tako očitna, da ne dopušča nikakršnega razumnega dvoma. Nacionalno sodišče, ki odloča na zadnji stopnji, mora biti pred ugotovitvijo, da gre za tak položaj, prepričano, da je to enako očitno tudi za sodišča drugih držav članic, ki odločajo na zadnji stopnji, in za Sodišče, in to ob upoštevanju značilnosti, ki so značilne za pravo Unije, posebnih težav pri njegovi razlagi in tveganj glede razhajanj v sodni praksi v Uniji (glej v tem smislu sodbo z dne 6. oktobra 2021, Consorzio Italian Management in Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, točke od 39 do 41).

143 Natančneje, Sodišče je v zvezi s tem poudarilo, da kadar je nacionalno sodišče, ki odloča na zadnji stopnji, seznanjeno z obstojem različnih usmeritev sodne prakse – na sodiščih iste države članice ali med sodišči različnih držav članic – v zvezi z razlago določbe prava Unije, ki se uporablja v zadevnem sporu, mora biti navedeno sodišče posebej pozorno pri presoji o morebitnem neobstoju razumnega dvoma o pravilni razlagi zadevne določbe Unije in mora med drugim upoštevati cilj postopka predhodnega odločanja, ki je zagotoviti enotnost razlage prava Unije (sodba z dne 6. oktobra 2021, Consorzio Italian Management in Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, točka 49).

144 V obravnavanem primeru pa je treba na prvem mestu ugotoviti, da v sodni praksi Sodišča še ni bilo obravnavano vprašanje, ali to, da država članica izvrši arbitražno odločbo, izdano v zvezi z drugo državo članico na podlagi določb konvencije ICSID, ki jo je večina držav članic, ki so pogodbenice te konvencije, sklenila pred svojim pristopom k Uniji in ki je torej zanje prejšnji mednarodni sporazum v smislu člena 351, prvi odstavek, PDEU, pomeni, da imajo te države članice „obveznosti“ do tretjih držav, ki so sklenile to konvencijo, tako da imajo zadnjenavedene na podlagi tega korelativne „pravice“, na katere naj bi določbe Pogodbe „vplivale“ v smislu iste določbe.

145 Čeprav je namreč Sodišče, kot je razvidno iz točk od 58 do 65 te sodbe, že pojasnilo obseg člena 351, prvi odstavek, PDEU, ostaja dejstvo, da je to, ali lahko v okviru ureditve, uvedene s konvencijo ICSID, izvršitev arbitražne odločbe s strani države pogodbenice te konvencije zahtevajo ne le države pogodbenice, ki so neposredno vpletene v zadevni spor, ampak tudi vse druge države pogodbenice navedene konvencije, dokaj zapleteno vprašanje, ki ga Sodišče še ni obravnavalo, ko je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) odločilo z zadevno sodbo.

146 Poleg tega je treba ugotoviti, da Sodišče še ni pojasnilo obsega izraza „[d]oločbe Pogodb […] vplivajo“ iz člena 351, prvi odstavek, PDEU.

147 Kot pa je bilo navedeno v točkah 78 in 79 te sodbe, lahko člen 351, prvi odstavek, PDEU v delu, v katerem državam članicam omogoča, da ne uporabijo prava Unije in posledično odstopijo od načela primarnosti prava Unije, ki je ena od njegovih bistvenih značilnosti, znatno vpliva na pravni red Unije s tem, da ogroža učinkovitost prava Unije.

148 Na drugem mestu je treba opozoriti, da je Komisija, kot je razvidno iz točk 21 in 101 te sodbe, v sklepu o začetku postopka in v dokončnem sklepu uporabila razlago člena 351, prvi odstavek, PDEU, ki je v nasprotju z razlago, ki jo je v zadevni sodbi sprejelo Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva).

149 Razlago, ki jo je sprejela Komisija, poleg tega izpodbijajo vlagatelji v utemeljitvi tožbe za razglasitev ničnosti dokončnega sklepa pred Splošnim sodiščem, vendar pa ta sklep s sodbo Splošnega sodišča ni bil razglašen za ničen zato, ker je bila s členom 351, prvi odstavek, PDEU izključena uporaba prava Unije, ampak zato, ker je bil z navedenim sklepom kršen člen 108 PDEU. Ob upoštevanju pritožbe, vložene zoper to sodbo pri Sodišču, sodišča Unije torej še vedno odločajo o vprašanju vpliva člena 351, prvi odstavek, PDEU na izvršitev arbitražne odločbe.

150 Na tretjem mestu je treba ugotoviti, kot je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) navedlo v točkah 29, 32, 91 in 94 zadevne sodbe, da sta tako High Court of England and Wales (višje sodišče Anglije in Walesa) kot Court of Appeal (pritožbeno sodišče), na kateri so se vlagatelji predhodno obrnili, v obravnavani zadevi zavrnili odločanje o vprašanju uporabe člena 351, prvi odstavek, PDEU, ker so sodišča Unije odločala o tem vprašanju in ker je torej obstajalo tveganje nasprotujočih si odločb.

151 Na četrtem mestu je treba poudariti, da je Nacka tingsrätt (prvostopenjsko sodišče v Nacki, Švedska) s sodbo z dne 23. januarja 2019, na katero se je Komisija sklicevala v pisnem stališču v okviru postopka pred Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva), razsodilo, da se člen 351, prvi odstavek, PDEU ne uporablja za izvršitev arbitražne odločbe, in je zato zavrnilo izvršitev te odločbe na Švedskem z obrazložitvijo, da enako, kot brez kršitve člena 108(3) PDEU in člena 4(3) PEU ne bi moglo izvršiti nacionalne sodne odločbe, s katero bi bila vlagateljem dodeljena odškodnina, ne more izvršiti niti arbitražne odločbe, s katero je bila tem vlagateljem dodeljena taka odškodnina.

152 Poleg tega so, kot je razvidno iz sklepa z dne 21. septembra 2022, Romatsa in drugi (C-333/19, EU:C:2022:749), v času, ko je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) odločilo, belgijska sodišča še vedno odločala o vprašanju izvršitve arbitražne odločbe, kar je Komisija tudi poudarila v pisnih stališčih, predloženih prvonavedenemu sodišču.

153 Iz navedenega tako izhaja, da je v obravnavanem primeru obstajalo dovolj elementov, ki bi lahko vzbudili dvome glede razlage člena 351, prvi odstavek, PDEU, zaradi katerih bi moralo Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) ob upoštevanju vpliva te določbe na eno od bistvenih značilnosti prava Unije in tveganja izdaje nasprotujočih si odločb v Uniji ugotoviti, da razlaga navedene določbe ni tako očitna, da ne bi dopuščala nobenega razumnega dvoma.

154 V teh okoliščinah je treba ugotoviti – ne da bi bilo treba odločiti o utemeljenosti drugih trditev, ki jih je Komisija navedla v utemeljitev tega očitka – da bi moralo Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) kot nacionalno sodišče, zoper katerega odločitve po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva, na podlagi člena 267 PDEU Sodišču predložiti vprašanje glede razlage člena 351 PDEU, da bi se preprečilo tveganje napačne razlage prava Unije, do katere je, kot je razvidno iz točk od 71 do 84 te sodbe, dejansko prišlo v zadevni sodbi (glej po analogiji sodbo z dne 4. oktobra 2018, Komisija/Francija (Davčni odtegljaj), C-416/17, EU:C:2018:811, točka 113).

155 Zato je treba že iz tega razloga ugoditi tretjemu očitku, ki se nanaša na kršitev člena 267, prvi in tretji odstavek, PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu.

Četrti očitek: kršitev člena 108(3) PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu

Trditve tožeče stranke

156 Komisija zadevni sodbi očita, da je s tem, da je Romuniji naložila, naj krši svoje obveznosti na podlagi prava Unije, ki izhajajo iz odredbe o začasnem odlogu in sklepa o začetku postopka, kršila člen 108(3) PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu.

157 Z odpravo začasnega odloga izvršitve arbitražne odločbe, ki so jo odredila sodišča Združenega kraljestva nižjih stopenj, ki so odločala o obravnavani zadevi, naj bi namreč ta odločba postala izvršljiva. Posledica odločbe Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) naj bi torej bila možnost plačila odškodnine, določene v arbitražni odločbi. Ta učinek naj bi bil v neposrednem nasprotju z obveznostjo začasnega odloga iz člena 108(3) PDEU, kot je določena v odredbi o začasnem odlogu in sklepu o začetku postopka.

158 Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) naj bi prav tako kršilo sodno prakso Sodišča, kot izhaja iz sodbe z dne 18. julija 2007, Lucchini, (C-119/05, EU:C:2007:434, točki 62 in 63), v skladu s katero se je mogoče sklicevati na prepoved dodelitve državne pomoči, ki ni bila ustrezno odobrena, da se prepreči izvršitev pravnomočnih sodb nacionalnih sodišč, ki bi kršile to prepoved.

Presoja Sodišča

159 V skladu s sodno prakso Sodišča, kot je navedena v točkah 95 in 97 te sodbe, ker uporaba pravil prava Unije o državnih pomočeh temelji na obveznosti lojalnega sodelovanja med nacionalnimi sodišči na eni strani ter Komisijo in sodiščem Unije na drugi, se morajo ta sodišča vzdržati odločb, ki bi nasprotovale odločbi Komisije s področja državnih pomoči, čeprav le začasni.

160 V tem okviru je treba opozoriti, da so države članice na eni strani dolžne Komisiji priglasiti vsak ukrep, s katerim se podeli ali spremeni pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, na drugi strani pa v skladu s členom 108(3), zadnji stavek, PDEU takega ukrepa ne smejo izvesti, dokler Komisija glede njega ne sprejme dokončne odločitve (sodba z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točka 56).

161 V skladu s sodno prakso Sodišča je ukrep pomoči, ki se izvaja v nasprotju z obveznostmi iz te določbe, nezakonit (sodba z dne 19. marca 2015, OTP Bank, C-672/13, EU:C:2015:185, točka 66 in navedena sodna praksa).

162 Sodišče je v zvezi s tem pojasnilo, da ima prepoved izvajanja načrtov pomoči, določena v členu 108(3), zadnji stavek, PDEU, neposredni učinek in da se takojšnja uporaba prepovedi izvajanja iz te določbe nanaša na vsako pomoč, ki bi bila izvedena brez priglasitve (sodba z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točka 88).

163 Zato morajo nacionalna sodišča, kot izhaja iz sodne prakse, navedene v točki 96 te sodbe, v skladu s svojim nacionalnim pravom izpeljati posledice kršitve člena 108(3) PDEU tako v zvezi z veljavnostjo aktov o izvedbi ukrepov pomoči kot tudi v zvezi izterjavo finančne podpore, dodeljene v nasprotju s to določbo (sodba z dne 19. marca 2015, OTP Bank, C-672/13, EU:C:2015:185, točka 69 in navedena sodna praksa).

164 Nacionalna sodišča so torej pristojna, da upravičencem naložijo vračilo nezakonite pomoči (glej v tem smislu sodbo z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točka 89 in navedena sodna praksa).

165 Poleg tega morajo nacionalna sodišča, če odločajo o zahtevku za izplačilo nezakonite pomoči, ta zahtevek načeloma zavrniti (glej v tem smislu sodbo z dne 12. januarja 2023, DOBELES HES, C-702/20 in C-17/21, EU:C:2023:1, točka 121).

166 V obravnavanem primeru je treba spomniti, da je Komisija v dokončnem sklepu ugotovila, da plačilo odškodnine, dodeljene z arbitražno odločbo, ki ji ni bila priglašena, pomeni nezakonito državno pomoč, ki ni združljiva z notranjim trgom. Čeprav je bil ta sklep s sodbo Splošnega sodišča razglašen za ničen, je Sodišče v trenutku, ko je Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) izdalo zadevno sodbo, še vedno odločalo o pritožbi zoper to sodbo.

167 Poleg tega, kot je bilo že navedeno v točkah od 110 do 113 te sodbe, sodba Splošnega sodišča ni vplivala na zakonitost odredbe o začasnem odlogu in sklepa o začetku postopka, s katerima je Komisija prav tako ugotovila, da plačilo odškodnine, dodeljene z arbitražno odločbo, pomeni nezakonito državno pomoč, ki ni združljiva z notranjim trgom, in s katerima je bilo Romuniji naloženo, naj te odločbe ne izvrši pred sprejetjem dokončnega sklepa.

168 Ugotoviti pa je treba, da se z zadevno sodbo z naložitvijo izvršitve arbitražne odločbe zahteva, da Romunija izplača odškodnino, dodeljeno s to arbitražno odločbo, s čimer bi kršila obveznost iz člena 108(3), zadnji stavek, PDEU.

169 Iz tega izhaja da se Romunija tako sooča z nasprotujočimi si odločbami v zvezi z izvršitvijo navedene odločbe. Zato zadevna sodba še zdaleč ne zagotavlja spoštovanja te določbe v skladu s sodno prakso, navedeno v točkah od 163 do 165 te sodbe, ampak krši navedeno določbo s tem, da drugi državi članici nalaga njeno kršitev.

170 V zvezi s tem ni pomembno, da člen 108(3), zadnji stavek, PDEU določa obveznost „zadevne države članice“, in sicer načeloma tiste, ki izplača pomoč, v obravnavanem primeru Romunije.

171 Kot namreč pravilno trdi Komisija, je obveznost lojalnega sodelovanja, določena v členu 4(3) PEU, na kateri temelji uporaba pravil prava Unije na področju državnih pomoči, Združenemu kraljestvu in zlasti njegovim nacionalnim sodiščem nalagala, da Romuniji olajšajo spoštovanje obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 108(3) PDEU, sicer bi bil tej določbi odvzet polni učinek (glej v tem smislu sodbo z dne 27. septembra 1988, Matteucci, 235/87, EU:C:1988:460, točka 19).

172 Te ugotovitve ne more omajati niti dejstvo, da je arbitražna odločba postala pravnomočna. Pravilo o izključni pristojnosti Komisije za presojo združljivosti državne pomoči z notranjim trgom je namreč zaradi načela primarnosti prava Unije v nacionalnem pravnem redu obvezno. Pravo Unije pa nasprotuje temu, da bi uporaba načela pravnomočnosti nacionalna sodišča ovirala, da izpeljejo vse posledice kršitve člena 108(3) PDEU (glej v tem smislu sodbi z dne 18. julija 2007, Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, točki 62 in 63, in z dne 4. marca 2020, Buonotourist/Komisija, C-586/18 P, EU:C:2020:152, točki 94 in 95).

173 Uporabe člena 108(3) PDEU ne more ovirati niti člen 351, prvi odstavek, PDEU, ker se, kot je razvidno iz točk od 71 do 84 te sodbe, ta člen 351, prvi odstavek, ni uporabljal za spor, o katerem je odločalo Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva), tako da na podlagi zadnjenavedene določbe ni bilo mogoče odstopiti od pravil prava Unije na področju državnih pomoči.

174 Zato je treba četrti očitek, ki se nanaša na kršitev člena 108(3) PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu, sprejeti.

175 Glede na vse zgornje preudarke je treba ugotoviti, da Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska z zadevno sodbo ni izpolnilo obveznosti iz člena 4(3) PEU ter člena 108(3), člena 267, prvi in tretji odstavek, in člena 351, prvi odstavek, PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu.

Stroški

176 V skladu s členom 138(1) Poslovnika Sodišča se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Komisija je predlagala, naj se Združenemu kraljestvu naloži plačilo stroškov, in ker to s svojimi predlogi ni uspelo, se mu naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

1. **Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska s sodbo Supreme Court of the United Kingdom (vrhovno sodišče Združenega kraljestva) z dne 19. februarja 2020 v zadevi Micula v Romania ni izpolnilo obveznosti iz člena 4(3) PEU ter člena 108(3), člena 267, prvi in tretji odstavek, in člena 351, prvi odstavek, PDEU v povezavi s členom 127(1) Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo, sprejetega 17. oktobra 2019.**

2. **Združenemu kraljestvu Velika Britanija in Severna Irska se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi